

EDUSKUNNAN VASTAUS 78/2001 vp

Hallituksen esitys syrjintäasiain valtuutettua koskevaksi lainsäädännöksi

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä syrjintäasiain valtuutettua koskevaksi lainsäädännöksi (HE 39/2001 vp).

Valiokuntakäsittely

Hallintovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (HaVM 8/2001 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkoin seuraa lain toimivuutta ja myös sitä, kuvastaako valtuutetulle valittu virkaniemi valtuutetun käytännön työtehtävien todellista luonnetta, ja mikäli nimikkeestä näyttäisi aiheutuvan väärinkäsityksiä, ryhtyy toimenpiteisiin nimikkeen muuttamiseksi vastaamaan paremmin valtuutetun toimenkuvaa.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

vähemmistövaltuutetusta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Toimiala

Etnisen syrjinnän ehkäisyä, hyvien etnisten suhteiden edistämistä, etnisten vähemmistöjen sekä ulkomaalaisten aseman ja oikeuksien tur-

vaamista samoin kuin etnisen syrjimättömyyden periaatteen valvontaa varten on työministeriön yhteydessä vähemmistövaltuutettu.

Vähemmistövaltuutetun kelpoisuusvaatimuksista ja nimittämisestä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

2 §

Tehtävät

Vähemmistövaltuutetun tehtävänä on:

1) edistää hyviä etnisiä suhteita yhteiskunnassa;

2) seurata ja parantaa ulkomaalaisten ja etnisten vähemmistöjen asemaa ja oikeuksia;

3) raportoida yhdenvertaisuuden toteutumisesta eri etnisten ryhmien osalta sekä eri etnisten ryhmien oloista ja asemasta yhteiskunnassa sekä tehdä aloitteita havaitsemansa syrjinnän ja epäkohtien poistamiseksi;

4) antaa tietoja etniseen alkuperään perustuvaa syrjintää sekä etnisten vähemmistöjen ja ulkomaalaisten asemaa koskevasta lainsäädännöstä ja sen soveltamiskäytännöistä; sekä

5) suorittaa vähemmistövaltuutetulle ulkomaalaislaissa (378/1991) säädetyt tehtävät.

Vähemmistövaltuutetun tehtävänä on lisäksi valvoa etnisestä alkuperästä riippumattoman tasa-arvoisen kohtelun toteutumista yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa.

3 §

Valtuudet

Havaitessaan etnistä syrjintää vähemmistövaltuutettu pyrkii ohjein ja neuvoin vaikuttamaan siihen, ettei syrjintää jatketa tai uusita.

Vähemmistövaltuutettu voi tehdä aloitteita ja antaa suosituksia ja neuvoja, joiden tavoitteena on parantaa hyviä etnisiä suhteita ja edistää etnisten vähemmistöjen asemaa.

Etnistä syrjintää koskevan asian voi panna viireille vähemmistövaltuutetun kautta. Vähemmistövaltuutetulla on oikeus asianomaisen suostumuksella siirtää taikka ilmoittaa edelleen toimivaltaiselle viranomaiselle käsiteltäväksi vähemmistövaltuutetulle ilmoitetut etnistä syrjintää koskevat asiat. Vähemmistövaltuutettu voi liittää mukaan lausuntonsa siirrettävästä asiasta. Toimivaltaisen viranomaisen tulee ilmoittaa vähemmistövaltuutetulle asian johdosta suoritettujen toimenpiteet.

4 §

Oikeusapu

Vähemmistövaltuutettu voi avustaa tai määrätä alaisensa virkamiehen avustamaan etnisen syrjinnän kohteeksi joutunutta henkilöä tämän oikeuksien turvaamisessa taikka tarvittaessa hankkia tälle tätä tarkoitusta varten oikeusapua, jos hän katsoo, että asialla on etnisen syrjinnän ehkäisyn kannalta huomattava merkitys.

5 §

Neuvottelukunta

Etnisen syrjinnän ehkäisyyn, seurantaan ja valvontaan liittyvien kysymysten sekä eri viranomaisten yhteistyön edistämistä varten vähemmistövaltuutetun apuna toimii vähemmistöasiain neuvottelukunta. Neuvottelukunnan tehtävistä, kokoonpanosta ja työskentelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

6 §

Toimisto

Vähemmistövaltuutetulla on toimisto. Toimistossa on talousarvion rajoissa tarpeellinen määrä esittelijöinä toimivia virkamiehiä ja muuta henkilökuntaa.

7 §

Tietojen saanti

Vähemmistövaltuutetulla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tässä laissa ja ulkomaalaislaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarpeelliset tiedot muilta viranomaisilta maksutta.

8 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

9 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan ulkomaalaisvaltuutetusta 1 päivänä maaliskuuta 1991 annettu laki (446/1991) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Ulkomaalaisvaltuutetun toimiston esittelijöinä toimivat virkamiehet ja muu henkilökunta voidaan tämän lain voimaan tullessa siirtää virkaa haettavaksi julistamatta vähemmistövaltuutetun toimistoon vastaaviin tehtäviin. Siirtojen toteuttamisesta päättää työministeriö.

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 22 päivänä helmikuuta 1991 annetun ulkomaalaislain (378/1991) 33 §:n 2 momentti, 42 §:n 2 momentti, 46 §:n 2 momentti, 69 §:n otsikko ja 1 momentti sekä 70 §, sellaisena kuin niistä on 70 § osaksi laissa 1269/1997, seuraavasti:

33 §

Turvapaikkahakemuksen ratkaiseminen

Vähemmistövaltuutetulle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi turvapaikkahakemuksen käsittelyssä, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta.

42 §

Maasta karkottamisesta päättäminen

Ulkomaalaiselle ja vähemmistövaltuutetulle on aina varattava tilaisuus tulla kuulluksi ulkomaalaisen karkottamisesta koskevassa asiassa.

46 §

Säilöönotto

Alle 18-vuotiasta ei saa ottaa säilöön kuulematta sosiaaliviranomaista tai vähemmistövaltuutettua.

69 §

Vähemmistövaltuutettu ja viranomaisten yhteistoiminta

Työministeriön yhteydessä on vähemmistövaltuutettu. Vähemmistövaltuutetun tehtävistä ja toiminnan järjestämisestä säädetään erikseen.

70 §

Tiedottaminen vähemmistövaltuutetulle

Tämän lain 31, 32, 33, 34 a, 39, 42, 43, 47, 49, 51, 55 ja 57 §:ssä tarkoitetut päätökset on viipymättä saatettava vähemmistövaltuutetun tietoon. Vähemmistövaltuutetun pyynnöstä hänen

tietoonsa on saatettava 21, 26, 63 ja 64 §:ssä tarkoitetut päätökset.

Sisäasiainministeriö antaa työministeriötä kuultuaan ohjeet tavasta, jolla päätökset saataan vähemmistövaltuutetun tietoon.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____ .

Helsingissä 12 päivänä kesäkuuta 2001